

TEOG SINAVINDA “T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ” İLE İLGİLİ SORULAN SORULAR HAKKINDA SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

OPINIONS OF SOCIAL STUDIES TEACHERS RELATED TO EXAMINATIONS OF “TURKISH REPUBLIC THE REVOLUTION HISTORY AND KEMALISM LESSONS” IN THE EXAMS OF TEOG

DOI:10.17755/esosder.06825

Hüseyin EROL¹

Öz

Bu araştırmada, Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG) ve bu sınavlardaki derslerden biri olan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav soruları, sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden örnek olay yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Adıyaman’da görev yapan 18 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda çalışmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin %64.28’inin TEOG sınav sistemini uygun buldukları ortaya çıkmıştır. TEOG sınavlarındaki sınav konularının sınırlandırılmış olması ve bunun öğretim yılı başında öğretmen ve öğrencilere duyurulmasının planlama ve organizasyon açısından önemli kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Telif sınavlarının olması, sınavların yıl içerisinde iki kez yapılması, öğrencilerin sınavlara kendi okullarında girmesinin sınavın olumlu yönleri olduğu saptanmıştır. Sınav sorularının öğrenci çalışma kitabında yer alan etkinliklerle uyumlu olduğu, müfredat ve dersin kazanımlarıyla birebir örtüştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Sınav süresi ve soru sayısının ideal olarak tasarlandığı ancak sınavlar arası dinlenme sürelerinin kısaltılabileceği düşünülebilir. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük sorularının büyük ölçüde öğrenci seviyesine uygun olduğu ancak eyleyici soru sayısının artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. TEOG sınavlarının yardımcı kaynak kullanımı, dersane ve etüt merkezlerine gitmeyi çok fazla etkilemediği ve sınavlardaki ünite dağılımının ise dengesiz olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin haftalık saatinin yetersizliği konusunda hem fikir oldukları sonucuna varılmıştır. TEOG sınavlarının yapıldığı haftalar konusunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin birbirinden farklı fikirleri olduğu ve bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı’nın yeniden bir planlamaya gitmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 8.Sınıf, TEOG Sınavı, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi.

Abstract

In this research, the exam of TEOG (the exam applied to attend secondary education) and the questions for Turkish Republic Revolution History and Kemalism in this exam were examined according to opinions of social studies teachers. Of the qualitative research methods, the case study method was used in the research. The working group for the research consisted of 18 social studies teachers teaching in Adıyaman. The semi-structured interview method was used to gather the data. In order to analyze the data, the descriptive analysis technique was employed. The results of the research revealed that 64.28 % of the teachers involved in the study approved the exam of TEOG. It was also concluded that the limitation of the course subjects for the exams of TEOG and declaration of it for the teachers and students at the beginning of the year would prove to be fairly easy in terms of planning and organizing. The make-up exams, their being carried out twice a year, students' being allowed to have the exam in their own schools were determined to be positive features of the exam. It was also concluded that questions in the exam were related to activities in the students' workbook, and closely corresponded to the acquisitions of the lesson and the curriculum. Duration for the exam and the number of questions are ideal, but duration for breaks can be shortened. Another conclusion reached was that the questions for Turkish Republic Revolution History And Kemalism were largely relevant to the students' levels but the number of eliminative should be increased. It has also appeared that the exams of TEOG do not have significant influence on using supplementary resources and on going to test-centers. The distribution of units in the exams was determined to be in an unbalanced way. The teachers involved in the research were concluded to agree that the weekly course hours for Turkish Republic Revolution History and Kemalism are not enough. It was also concluded that social studies teachers think differently regarding the weeks when TEOG exams are carried out and the Ministry of Education should initiate a new planning on this issue.

Keywords: The 8th grade, The Exam of TEOG, Turkish Republic Revolution History and Kemalism.

¹Adıyaman Türkiye Petrolleri Ortaokulu, h02.erol@hotmail.com

1.GİRİŞ

Ülkemizde ilköğretimden yükseköğretime kadar eğitim gören öğrenci sayısının 16 milyonun üzerinde olduğu belirtilmektedir (MEB, 2015). Öğrenci sayısının bu kadar fazla olduğu bir ülkede öğrencilerin bir üst öğrenim kurumuna geçişlerinde bir şekilde eleyici sınavlara tabi tutulması zorunluluk haline gelmiştir. Bireyde meydana gelebilecek davranış değişikliğini anlamak, ne kadarının kazanıldığını tespit etmek ve gerçekleştirilemeyenleri belirlemek gibi nedenlerden birtakım ölçme değerlendirme işlemleri yapmak gerekir (Çalışkan ve Yiğittir, 2008). Yürütülen eğitim faaliyetleri ile ilgili geri bildirim sağlanmasında öğrencilerin başarı düzeylerinin belirlenip bir üst öğrenim programına yönlendirilmesinde ölçme değerlendirme etkinliklerinin önemli payı vardır. Bu nedenle eğitim sistemimizde bilimsel gerçeklere ve ülkemizin ihtiyaçlarına uygun bir ölçme değerlendirme sisteminin yer alması çok büyük önem arz etmektedir (Aydoğan, 2008). Ülkemiz eğitim sisteminde yerel ölçme değerlendirme öğretmenler tarafından sınıf içi faaliyetler üzerinden yapılırken merkezi ölçme değerlendirme ise Milli Eğitim Bakanlığı ile Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılmaktadır (Birinci, 2014). Ülkemizde ilköğretimden ortaöğretime geçişte yapılan sınavlar 8. sınıf öğrencilerine uygulanırken ortaöğretimden yükseköğretime geçişteki sınavlara ise lise son sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile liseden mezun olmuş kişiler girmektedir.

Ortaöğretim kurumlarına öğrenci seçmek amacıyla geçmiş yıllarda MEB tarafından sırasıyla Kurumlar Sınavı, Liselere Geçiş Sınavı (LGS), Ortaöğretim Kurumlarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKSYS) ve Seviye Belirleme Sınavı (SBS) adı altında ülke genelinde uygulanan merkezi sınavlar yapılmıştır (Kaşıkçı, Bolat ve Değirmenci, 2015). 1997 yılından itibaren ortaöğretime geçiş Ortaöğretim Kurumları Sınavı (OKSYS) adı ile 8. sınıf öğrencilerinin katıldığı liselere giriş sınavı sonuçlarına göre gerçekleştirilmiştir. Ortaöğretime geçiş sisteminde, öğretim programlarındaki gelişim ve değişimlere paralel olarak 2004 yılından itibaren yapı, içerik, zaman ve yerleştirme puanı hesaplaması açısından birtakım değişiklikler yapılmış ve 2008 yılında OKSYS kaldırılmıştır. Bu sınav sisteminin yerine Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sistemi (OGS) kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından merkezi olarak Seviye Belirleme Sınavları (SBS) uygulanmaya başlamıştır (MEB, 2012). Ortaöğretime geçişte esas alınacak puan belirlenirken SBS sınavları ile okuldaki bütün derslerden alınan başarı puanlarının hesaba katılması söz konusu olmuştur. Ayrıca bu üç sınıftaki performans dayalı olarak elde edilen sınıf puanlarından 6. sınıf ortalamasının % 25'i, 7. sınıfın %35'i ve 8. sınıf ortalamasının ise %40'ı alınarak "Ortaöğretime Yerleştirme Puanı" elde edilmekteydi. Bu şekilde oluşturulan SBS sisteminde öğrencilerin üç yıl boyunca motivasyonlarının devam etmesi ve temel eğitim niteliği taşıyan ilköğretim eğitiminin ruhuna uygun bir şekilde bütün derslerin önemsenmesinin söz konusu olması düşünülmüştür (MEB, 2007; MEB-SBS Kılavuzu, 2008, MEB, 2010). 6., 7. ve 8. sınıflarda gerçekleştirilen SBS uygulaması 2010 yılında MEB tarafından kademeli olarak yürürlükten kaldırılarak sınavın yalnızca 8. sınıf düzeyinde yapılmasına karar verilmiştir (EARGED, 2010). Eğitimin doğasında var olan değişim ve gelişime paralel bir şekilde ortaöğretime geçiş sisteminin sürdürülebilir, dinamik ve esnek bir yapıda güncellenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin performansının çok boyutlu olarak ve sürece yayılmış bir şekilde değerlendirilmesini sağlama düşüncesinden hareketle anlık değerlendirmenin yarattığı stres parçalarına bölerek azaltmak amacıyla ortaöğretime geçiş sistemindeki uygulamalar,

- Öğrenci, öğretmen ve okul ilişkisini güçlendirmek,
- Başarı değerlendirmesini sürece yaymak,
- Eğitim sürecinde öğretmenlerin ve okulun rolünü daha etkin kılmak,
- Ülke çapında öğretim programının eş zamanlı uygulanmasını sağlamak,

- Öğretmenin meslekî performansını artırmak,
- Öğrencilerin okula devamsızlığını en aza indirmek,
- Okul dışı eğitim kurumlarına yönelik ihtiyacı azaltmak,
- Telifi imkânı sağlayarak tek sınavdan kaynaklanan olumsuzlukları azaltmak,
- Sınav kaygısını sürece yayarak azaltmak,
- Öğrenci kazanımlarını objektif bir şekilde izlemek ve değerlendirmek,

- Orta ve uzun vadede ders dışı sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikleri değerlendirmek amaçlarını gerçekleştirmek için yenilenmiştir. Bu yenilenme ile birlikte 2014 yılından itibaren Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sınavı (TEOG) sistemine geçilmiştir (OGS,2014). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG) birinci kanoat döneminde kasım ayının son haftasında, ikinci kanoat döneminde ise nisan ayının son haftasında Türkçe, Yabancı Dil, Matematik, Fen ve Teknoloji, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (Musevi ve Hristiyan öğrencilere mensubu oldukları dine göre sorular sorulmaktadır.) ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinden belirlenen üniteler ve kazanımlardan yola çıkılarak hazırlanan her ders için 20 sorudan oluşan sınavlar şeklinde yapılmaktadır. Bu sınavlarda her bir dersin sınavı için öğrencilere 40 dakikalık süre verilmektedir. Sınavlar modüler şekilde yapılırken her sınavdan sonra öğrencilere 30 dakikalık dinlenme süreleri verilmektedir.

Alan yazın incelendiğinde bir önceki sınav sistemi olan SBS sınavlarına yönelik bazı çalışmalar yapıldığı görülmektedir. İpek (2011), SBS puanlarının öğrencilerin cinsiyetlerine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada kız öğrencilerin SBS puanlarının erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğunu, öğrencilerin SBS puanlarının velilerin okul tutumu ve eğitime katılım puanlarından kestirilebildiğini belirlemiştir. Bağçeci, Döş ve Sarıca (2011), yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin üst bilişsel farkındalıkları ile SBS başarıları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ve üst bilişsel farkındalığın akademik başarının pozitif bir yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Tetik (2013), 1998-2012 yılları arasındaki 8. sınıf SBS’de sorulan matematik soruları ile TIMSS-2007’de yayınlanan matematik sorularını TIMSS-2007 bilişsel alanlarına göre sınıflandırıp karşılaştırdığı çalışmasında 1998-2012 yılları arasındaki SBS ve TIMSS’de yer alan matematik sorularının en çok “uygulama” basamağından geldiğini, SBS’deki “akıl yürütme” basamağı ile ilgili soruların oranının yıllara göre değişim gösterdiğini tespit etmiştir. Çalışmada “bilgi” basamağına “uygulama” basamağından sonra en çok soru sorulan ikinci basamak olduğu ortaya çıkmıştır. 1998-2012 yılları arasındaki SBS’de sorulan matematik sorularının gerektirdiği bilişsel alan ve basamakları ile TIMSS-2007’de yayınlanan matematik sorularının gerektirdiği bilişsel alan ve basamakları arasında paralellik olmadığı ortaya çıkmıştır. Ötken (2012), ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin SBS sınavı başarısına etki eden değişkenleri ve bunların başarıyı yordama derecelerini incelediği çalışmasında kız ve erkek öğrencilerin SBS başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Öğrencilerin SBS başarı puanları ile anne ve babanın eğitim düzeyi ve sınıf mevcutları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Gündüver (2011), ilköğretim öğrencilerinin SBS başarılarını bazı değişkenlere göre incelediği çalışmasında normal öğretim uygulamasına katılan öğrencilerin taşınmalı ve yatılı öğrenim gören öğrencilere göre daha başarılı olduklarını tespit etmiştir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre, 15 ve üstü yaş grubun ve 8. sınıf öğrencilerinin 7. sınıf öğrencilerine göre daha başarılı olduklarını; baba eğitim düzeyine bağlı olarak akademik başarının arttığı, fen lisesine gitme ideali olan öğrencilerin diğer lise türü tercihi olanlara göre daha başarılı oldukları da ortaya çıkmıştır. Şensoy (2011), devlet okulları, özel ilköğretim okulları, dersane öğretmenleri ve velilerin SBS’ye ilişkin algılarını incelediği çalışmasında öğretmenlerin ve velilerin SBS’ye ilişkin

algılama puanlarının yüksek olduğunu, genel olarak öğretmenlerin ve velilerin eğitim düzeyi arttıkça SBS'ye yönelik algılarının da yükseldiğini tespit etmiştir.

Literatürde 2013-2014 eğitim öğretim yılından günümüze uygulamada olan TEOG sınav sistemi ile ilgili bazı çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Görmez ve Coşkun (2015), TEOG sınavının ilk uygulamasının sonrasında sınava giren öğrenciler, gözetmen öğretmenler ve idareciler ile yapılan görüşmeler ışığında değerlendirdikleri TEOG sisteminin uygulanmasında kamuoyuna yansıyan herhangi bir büyük sorun olmadığını, bu yeni sınav sisteminin öğrenciler üzerindeki sınav baskısını azaltma konusunda başarılı olduğunu tespit etmiştir. Sınavların içeriğinin öğretim programı ile uyumlu olması ve okul notlarının değerlendirmede etkin olmasının öğrencilerin okulu daha çok önemsemelerine yardımcı olduğu, ancak sınavların dönem ortasında olmasının sınav sonrasında öğrencilerin rehavete kapılmasına ve okulu ciddiye almamalarına neden olabildiği ortaya çıkmıştır. Yılmaz (2014), SBS ve TEOG sınavı Türkçe testinde sözcük varlığımızla ilgili soruların programdaki kazanımlarla ilişkisini incelediği çalışmada 2008 yılından 2013 yılına kadar yapılan SBS ve 2013-2014 eğitim öğretim yılının I. döneminde yapılan TEOG sınavı Türkçe testinde belirlenen söz varlığını zenginleştirmeye yönelik soruların daha önceden belirlenen ve çalışmada ismi geçen 26 sözcük öğretme tekniğinden sadece 10'u ile bağlantılı olduğunu tespit etmiştir. 29 soruda en fazla bağlam tekniğinden faydalandığı belirlenmiştir. Karadeniz, Eker ve Ulusoy (2015), 2013-2014 eğitim öğretim yılında I. ve II. dönemde yapılan TEOG sınavında yer alan T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine ait soruların öğretim programındaki kazanımları karşılama düzeylerini inceledikleri çalışmalarında I. dönem yapılan sınavdaki 20 sorunun, ders programında yer alan toplam 14 kazanımdan 13'ü ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. II. dönem yapılan sınavdaki 20 sorunun ise programdaki 66 kazanımdan 20'si ile ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır. Ünitelerden çıkan soru sayılarının kazanım sayılarıyla doğru orantılı olmadığı, hatta bazı ünitelerden de soru sorulmadığı görülmüştür.

Gökulu (2015), 2013-2014 eğitim öğretim yılında yapılan TEOG sınavı fen ve teknoloji sınav soruları ile araştırmaya katılan fen ve teknoloji öğretmenlerinin yazılı sınavlarda sordukları soruları Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre karşılaştırmış yazılı sınavlarda yer alan soruların %71 oranında hatırlama ve bilme düzeyinde, %22 oranında uygulama düzeyinde ve %69 oranında analiz, sentez, değerlendirme düzeyinde olduğunu tespit etmiştir. TEOG sınavlarındaki soruların yaklaşık %50 oranında hatırlama ve bilme düzeyinde, %22 oranında uygulama düzeyinde ve %30 oranında analiz, sentez ve değerlendirme düzeyinde olduğu ortaya çıkmıştır. Kaşıkçı, Bolat ve Değirmenci (2015), 2013-2014 eğitim-öğretim yılı II. dönem TEOG sınavı fen ve teknoloji dersi sınav sorularının öğretim programındaki kazanımları karşılama düzeyini inceledikleri çalışmalarında sınav sorularının genel anlamda öğretim programındaki kazanımlarla örtüştüğünü ve soruların ağırlıklı olarak "Maddenin Halleri ve Isı" ünitesi ile "Canlılar ve Enerji" ünitesinden hazırlandığı ortaya çıkmıştır. TEOG sınavında yer alan fen ve teknoloji testi sorularının dersin kazanımları, üniteler, konular ve konulara ayrılan ders saatleri yönünden homojen bir dağılım göstermediği belirlenmiştir. Özkan ve Özdemir (2014), 8. sınıf öğrencileri ve öğretmenlerinin TEOG sınavlarına ilişkin görüşlerini inceledikleri çalışmada öğrencilerin uygulanan sınav sistemine yönelik yüzeysel bilgilere sahip olduğu öğretmenlerin ise sınav sistemine karşı olumlu ve olumsuz görüşlere sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Öğretmenler için TEOG sistemine dair bilgilendirme toplantısı yapılmadığı ve öğretmenlerin sınav ile ilgili bilgilere çoğunlukla medya kaynakları ve resmi yazılar aracılığıyla ulaştıkları, TEOG sınav sisteminin eğitimde fırsat eşitliği konusunda sakınca taşıdığı ifade edilmiştir. Öğretmenlerin TEOG sınavlarını SBS'ye göre daha başarılı buldukları, sınavlardaki soru sayılarını ve sınav sürelerini uygun buldukları, dinlenme sürelerini ise uzun buldukları tespit edilmiştir. Özellikle

telafi sınavlarının gerekli olduğu, öğrencilerin sınavlara kendi okullarında girmelerinin motivasyonlarının artmasını sağladığı, yeni sistemin dershaneye gitme ve kaynak kitap kullanımını etkilemediği ve yılsonu başarı puanlarının TEOG sürecinde etkili olmasının altı temel ders dışındaki diğer derslere olan ilginin artmasını sağladığı ortaya çıkmıştır. Atila ve Özeken (2015), fen bilimleri öğretmenlerinin TEOG sınavının eğitim öğretim sürecine yansımaları hakkındaki düşüncelerini inceledikleri çalışmalarında öğretmenlerin bu sınavı ders içeriği ile uyumlu olması, SBS'ye göre öğrencilerin stresini azaltması, öğretmenlerin sorumluluğunu artırması, 40 dakikalık yazılı sınavlar şeklinde ve yılda iki kez yapılması yönüyle olumlu buldukları belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenler sınavdan sonra öğrencilerde motivasyon eksikliğinin ortaya çıkması, akademik başarı açısından yeterince ayırt edici olmaması, soruların kazanımlara göre homojen olarak dağılmaması ve öğretmenler üzerinde veli baskısına sebep olması yönlerinden olumsuz buldukları ortaya çıkmıştır.

TEOG sınav sistemine ilişkin farklı branşlar bazında öğretmenlerin görüşleriyle ilgili çalışmaların yapılarak var olan durumun ortaya konulması gerektiğinden hareketle 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine giren öğretmenlerin bu sınav sistemi ve kendi derslerinden çıkan sorulara ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi ile bu ders ile ilgili herhangi bir çalışmanın yapılmamış olması araştırmayı önemli bir hale getirmekte ve bu çalışmanın ileride yapılacak araştırmalara katkı sunacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı, Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sınavlarındaki derslerden biri olan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini incelemektir.

2.YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden özel durum (örnek olay) yöntemi kullanılmıştır. Özel durum çalışmaları özellikle bireysel yürütülen çalışmalar için çok uygundur. Bu yöntemde araştırılan konu ile ilgili derinlemesine bilgi elde edilebilir. “Nasıl?”, “Niçin?”, “Ne?” sorularına cevap aranır (Çepni, 2007). Bu yöntemde veriler araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışa vurabilecek veya yansıtabilecek bireyler ya da gruplardan toplanır. Bu çalışma branşı sosyal bilgiler olan ve 8. sınıf öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine giren 18 öğretmen ile yürütülmüştür. Bu öğretmenlerin TEOG sınavları ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularıyla ilgili görüşleri araştırıldığı için bu yöntem seçilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir (Türnüklü, 2000). Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerden veri toplamak için araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun oluşturulmasında alan yazın taranmış ve görüşme soruları uzman denetimine sunulacak hale getirilmiştir. Görüşme formu sosyal bilgiler öğretimi alanında 2, ölçme değerlendirme alanında uzman olan 1 akademisyene sunulmuştur. Öğretim üyelerinin görüşleri alındıktan sonra görüşme formunda gerekli değişiklikler yapılarak forma son şekil verilmiştir.

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Olgubilim araştırmalarında veri analizi, yaşamları ve anlamları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu araştırmada verilerin çözümlenmesinde betimsel çözümlleme tekniği kullanılmıştır. Betimsel zmlleme tekniğinde elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Nitel araştırmalarda geçerlik, araştırmacının araştırdığı olguyu olduğu biçimiyle ve yansız olarak gzlemesidir. Araştırmada katılımcıların görüşleri olduğu gibi ve yansız olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmada araştırmadan elde edilen verilerden yola çıkılarak oluşturulan tema ve alt temaların altına giren tüm ifadelerin frekans ve yüzdeleri alınarak tablolar halinde gösterilmiştir. Nitel araştırmada güvenirlik ise gözlenen durum ile ilgili farklı gözlemciler ya da aynı gözlemci tarafından farklı zamanlarda elde edilen sonuçların ilişkilendirilmesidir (Cohen, Manion ve Morrison, 2007). Bu çalışmada araştırmacı dışında nitel çalışmaları bulunan alanda uzman bir ğretim yesi tarafından ayrı ayrı yapılan betimsel analiz ilk adımımda analiz için bir ereve oluşturulmuştur. İkinci adımda ise kavramsal kodlar belirlenerek verilerin tanımlanması çalışması yapılmıştır. Bu amaçla araştırmacı ve ğretim üyesinin kodlama benzerlikleri ve farklılıkları ‘‘Güvenirlik: Görüş Birliği/ Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı x 100 (Miles ve Huberman, 1994) formülüyle karşılaştırılarak %77 uyumu yüzdesine ulaşılmıştır. Veriler, uyumu gösteren bu kodlara göre işlenmiştir. Betimsel zmllemede, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtma amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç: Elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmiş bir biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve şimşek, 2005). Bu çalışmada yer yer görüşmecilerin çarpıcı olan görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Alıntılarda kullanılan görüşmeci isimleri araştırmacı tarafından verilen kod isimlerdir. Bayan ğretmenler için ‘‘B’’, erkek öğretmenler için ‘‘E’’ kodları kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın alışma grubu, Adıyaman ilinde görev yapan 18 sosyal bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Öğretmenlerle görüşmeler yapılarak TEOG sınavları ve bu sınavlarda yer alan derslerden biri olan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav soruları ile ilgili görüşleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmada görüşme yapılan öğretmenler kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile yansız seçilmiş, gönüllü olan öğretmenlerle görüşme yapılmıştır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Demografik zellikleri

Cinsiyet	f	%
Kadın	6	33,33
Erkek	12	66,66
Toplam	18	100,00

Araştırmanın alışma grubunu oluşturan öğretmenlerin %33,3’ kadın, %66,6’sı erkek öğretmenlerden oluşmaktadır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG sınav sistemi ve bu sınavlarda yer alan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularına ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin TEOG Sınavlarına İlişkin Görüşleri

Tema	Alt Tema	f	%
Sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG sınavlarına bakış açısı	Olumlu bakış açısına sahip olanlar		
	Kazanım ve içeriğin uyumlu olması	6	33,33
	Soru kitapçıklarının sınavdan sonra öğrencilere dağıtılması	3	16,66
	Öğrencinin sınav stresinin bir nebze azalması	2	11,11
	Sınavlar arası dinlenme zamanının olması	2	11,11
	Mazeret sınavlarının yapılması	2	11,11
	Sınavın yıl içerisinde iki defa yapılması	1	5,55
	Olumsuz bakış açısına sahip olanlar		
	Sadece 8. sınıf öğrencilerinin girmesi	2	11,11
	Yanlışın doğruyu götürmemesi	3	16,66
	Soruların ayırt edici olmaması	2	11,11
	Ünite dağılımının dengeli olmaması	3	16,66

Tablo 2’de sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG sınav sistemine ilişkin görüşlerinden elde edilen veriler yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %33,33’ü kazanım ve içerik uyumu, %16,66’sı soru kitapçıklarının dağıtılması, %11,11’i öğrenci stresini azaltması, %11,11’i mazeret sınavlarının olması, %5,55’inin sınavların yıl içerisinde iki defa yapılması yönüyle TEOG sınavlarının yapılmasına karşı olumlu bakış açısına sahip oldukları, öğretmenlerin %11,11’i sınavlara sadece 8.sınıf öğrencilerinin girmesi, %16,66’sı yanlışın doğruyu götürmemesi, %11,11’i soruların ayırt edici olmaması, %16,66’sının ise ünite dağılımının dengeli olmamasını gerekçe göstererek TEOG sınavlarına karşı olumsuz görüşe sahip oldukları görülmektedir.

Bazı öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir:

“Bu sınavların yapılmasını uygun buluyorum. Öğrenciler her sınav için nereye kadar sorumlu olduklarını önceden bilince sınavlara daha rahat hazırlanıyorlar. Yıl içerisinde sınavların iki defa yapılması sınav stresini azaltıyor. Sınav sorularının ders müfredatıyla uyumlu olması, öğrencilerin sınavlara kendi okullarında girmeleri motive edici bir durum. Bu nedenlerle bu sınava 10 üzerinden 9 puan veriyorum.” (EÖ3)

“TEOG sınavları bugüne kadar yapılmış en ideal sınav şeklidir diyebilirim. Bu sınava 9 puan veriyorum. Öğrenciler açısından uygun bir sınav olduğu kanaatindeyim. Telafi sınavı adı altında sınavların yapılması bence çok orijinal bir yöntem en azından öğrenci ilk sınava giremediğinde kendisini değerlendirme imkânını telafi sınavlarında bulabiliyor. Eski sınav sistemlerine (OKSYS, SBS) göre öğrenci psikolojisinin daha fazla düşünüldüğünü söyleyebilirim. Soru sayısı ile sınav süresinin ideal olduğu bir sistem tasarlanmış.” (EÖ9)

“Hayır, uygun bulmuyorum. Bence en uygun sistem ilk SBS sisteminde olduğu gibi çocukların 6.,7. ve 8. sınıfta yıl sonunda sınava girmeleri ve kendilerini hep hazır tutmalarıydı. Öğrencilerin geleceğini belirleyen bir sınavın sadece bir sınıf düzeyinde yapılması çok adaletli değil. Sınavın yapıldığı zamanlarda kendi içerisinde sıkıntılı. Bu sınava 10 üzerinden 5 puan verebilirim.” (BÖ1)

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun TEOG sınav sistemini olumlu buldukları ancak bazı konularda (T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili ünite dağılımının dengesiz olması, ders saatinin yetersizliği vb.) yeniden düzenlemelerin yapılması gerektiğini düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 3. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin TEOG Sınavlarını Puanlamasına İlişkin Veriler

Öğretmen	BÖ1	BÖ2	BÖ3	BÖ4	BÖ5	BÖ6	EÖ1	EÖ2	EÖ3	EÖ4	EÖ5
Puan	5	8	8	8	8	9	8	7	9	7	7

Öğretmen	EÖ6	EÖ7	EÖ8	EÖ9	EÖ10	EÖ11	EÖ12
Puan	9	8	6	7	8	8	9

Tablo 3’te sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG sınavlarına 10 üzerinden verdikleri notlar yer almaktadır. Elde edilen verilere bakıldığında en yüksek notun 9, en düşük notun ise 5 olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamanın 7,55 olduğu ortaya çıkmıştır. Aritmetik ortalamaya göre öğretmenler TEOG sınavlarını orta derecenin üzerinde bir sınav sistemi olarak değerlendirmektedir. Öğretmenlerin verdikleri puanlar cinsiyet açısından değerlendirildiğinde bayan sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG sınavlarına 10 üzerinden ortalamada 7,66; erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinin ise ortalamada 7,75 puan verdikleri görülmektedir. Bu sonuca göre erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre TEOG sınavlarına daha olumlu baktıkları söylenebilir.

Tablo 4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin TEOG Sınavlarının Zamanlamasına İlişkin Değerlendirmeleri

Tema	Alt Tema	f	%
TEOG sınavlarının zamanlamasının doğruluğu	Zamanlamanın doğru olduğunu düşünüyorum		
	I. TEOG erken yapılıyor. II. TEOG zamanlama olarak ideal	7	38,88
	I. TEOG’un zamanlaması uygun ileri bir tarihte yapılmalı	6	33,33
	Zamanlamanın yanlış olduğunu düşünüyorum		
	Her iki sınavda ileri bir tarihe olmalı	7	38,88
	Sınavlar 2 gün üst üste yapılmak yerine belirli aralıklarla yapılmalı	2	11,11
	Sınavlar her dönem son yazılıların yapılmalı	1	5,55
Ne yapılırsa yapılsın kimseye uymayacak	1	5,55	

Tablo 4’te sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG sınavlarının yapıldığı tarihlere ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır. Öğretmenlerin %38,88’i I. TEOG sınavının erken yapıldığını, II. TEOG sınavının zamanlamasını ise uygun gördüklerini, %33,33’ünün I. TEOG sınavının zamanlamasını uygun gördükleri ancak II. TEOG sınavının yapıldığı haftayı uygun bulmadıkları görülmektedir. Öğretmenlerin %38,88’i ise her iki sınavında ertelenmesi gerektiği konusunda görüş beyan etmişlerdir. Öğretmenlerin %11,11’i sınavların belirli aralıklarla yapılması gerektiğini, %5,55’i sınavların dönem sonu yapılan son yazılıların yerine yapılması gerektiğini, %5,55’inin ise sınavların yapıldığı haftalarla ilgili ortak ve uygun bir tarihin bulunamayacağını belirttikleri görülmüştür.

Bazı öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir:

“Bence sınavların yapıldığı tarihler uygun değil çünkü ilk sınav çok erken yapılıyor. Konuları yetiştirmek için koşturmaya içerisinde oluyorum. İkinci sınav içinde aynı durum söz konusu bir de ikinci sınavın yoğunluğu konu açısından daha fazla 5 üniteden soru soruluyor. Özellikle ikinci sınavdan sonra okulda ders yapmak çok zor oluyor. Öğrenciler dersi dinlemek istemiyorlar. Bunu diğer öğretmen arkadaşların derslerinde de görüyoruz. Öğrenciler devamsızlık yapıyor, okullardaki düzen ve disiplinin bozulduğunu birebir görüyorum. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin ders saatinin yetersiz olduğu apaçık bir gerçek. Neden böyle anlam veremiyorum. Bence Milli Eğitim Bakanlığı bu konu üzerine yoğunlaşmalı.” (EÖ12)

“Sınavların yapıldığı haftaları uygun buluyorum. Ancak T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin konu ve kazanım sayısı düşünüldüğünde daha farklı bir planlamaya gidilmesi gerektiğini de düşünüyorum. Bu ders için her dönem iki sınavın yapılması lazım. Sınavların kasım sonu, ocak başı, mart sonu ve mayıs sonu olması daha iyi olur. Öğretmenlerde bir yazılı yaparlarsa öğrencilerin ortalamaları daha iyi olur. Sonuçta öğrencilerin genel not ortalamaları yerleştirme puanlarını etkiliyor.” (BÖ6)

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümü özellikle I. dönem (kasım ayının son haftası) yapılan TEOG sınavlarının erken bir tarihte yapıldığını ifade etmişlerdir. Özellikle ders saatinin yetersizliği (haftada 2 saat olması) nedeniyle konuları yetiştiremediklerini, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programının çok yoğun olduğunu, kazanımları verme noktasında sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. II. dönem yapılan TEOG sınavlarıyla ilgili olarak da öğretmenlerin bir kısmı II. TEOG sınavından sonra öğrencilerin raporlar alıp devamsızlık yaptıklarını, öğrencilerin hem derse hem de okula karşı motivasyonlarını büyük oranda kayb ettiklerini dolayısıyla sene sonuna kadar sınıflarda sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Birkaç katılımcı ise II. TEOG sınavının mayıs ayı içerisinde yapılmasının bu tür sıkıntıların önüne geçilmesi noktasında faydalı olabileceği şeklinde görüş belirtmişlerdir. Türkiye’nin iklim şartları dikkate alındığında ve bazı bölgelerdeki yer şekillerinin olumsuzluğu da eklenirse her bölgeye uyacak ortak bir sınav tarihinin bulunması zor görünmektedir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Ders Müfredatı İle TEOG Sınav Sorularının Uyumuna İlişkin Değerlendirmeleri

Tema	Alt Tema	f	%
Ders müfredatı ile TEOG sınavlarının uyumu	Uyumlu olduğunu düşünüyorum		
	Ders müfredatı ile TEOG sorularının uyumlu olması	9	50,00
	Uyumlu olmadığını düşünmüyorum		
	Ders müfredatı ile TEOG sorularının uyumlu olmaması	2	11,11
	Yardımcı kaynaklara olan ilginin azalmaması	1	5,55
	Ders kitaplarının kazanımları tam olarak karşılayamaması	3	16,66

Tablo 5’te sosyal bilgiler öğretmenlerinin ders öğretim programı ile TEOG sınavları arasındaki uyuma ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır. Öğretmenlerin %50’si T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders öğretim programı ile TEOG sınav sorularının birbiriyle uyumlu olduğunu, %11,11’i herhangi bir uyumluluk olmadığını, %5,55’i yardımcı kaynaklara olan ilginin azalmadığını, %16,66’sı ders kitaplarının ihtiyacı tam olarak karşılamadığını belirttikleri görülmektedir.

Bu soruya verilen bazı cevaplar aşağıda verilmiştir:

“Ders müfredatı sınava uygundur. Ancak bu müfredatı yetiştirme konusunda sıkıntı yaşamaktayım. Bunun da sebebi olarak anlamsız bir şekilde düşürülen ders saatini gösterebilirim. Daha önce ders saatimiz haftada 3 saattir. Müfettişler ya da okul idarecileri sürekli konuları yetiştirin, problem olmasın, eksiklik kalmasın diye direktif veriyorlar. Beklenmedik tatiller, deneme sınavları veya öğretmenin hastalanması da duruma eklenince bu da işi daha sıkıcı ve stresli hale getiriyor. İstediklerini veremiyorsun.” (EÖ1)

“Sınav soruları ile ders müfredatının birbiriyle uyumlu olduğunu düşünüyorum. Ancak ders kitaplarının tüm kazanımları tam olarak karşılama noktasında ihtiyacı gidermediğini söyleyebilirim. Öğrencilerin neredeyse tamamında yardımcı kaynakların olduğuna şahit olmuştum. Özel yayınevlerinin kitaplarının içerik açısından sıkıntılı olduğunu da iddia ediyordum. MEB yayını ders kitapları daha zengin içeriğe sahip. Öğrencilerimin %80’i dershaneye gidiyor demek ki bir yerde sıkıntı var.” (EÖ10)

“Kapsadığını düşünmüyorum. Çünkü sınavlarda sorulan sorular daha çok paragraf tarzı çocukların anlama düzeyini ölçmeye yönelik sorulardır. Soruları hazırlayanlar öğrencilerin en büyük eksiğinin yorumlama becerisi olduğunu biliyorlar. Düzenli okuma alışkanlığı olanların daha başarılı oldukları bir gerçek.” (EÖ6)

Araştırmaya katılan öğretmenler T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı ile TEOG sınav sorularının büyük oranda birbiriyle uyumlu olduğunu ifade etmişlerdir. Bu uyumun öğrencilerin sınava hazırlanmasında motive edici bir etkiye sahip olduğu aynı zamanda öğretmenlerin işini kolaylaştırdığı da anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Öğretmenlerin TEOG Sınavları T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersiyle İlgili Sorulardaki Görsellere İlişkin Değerlendirmeleri

Tema	Alt Tema	f	%
	Olumlu bakış açısına sahip olanlar		
	Görsellerin TEOG sorularıyla uyumlu olması	7	38,88
Sosyal bilgiler öğretmenlerinin	Görseller uyumlu tablo, grafik ve karikatürler de eklenmeli	2	11,11
TEOG T.C. İnkılap Tarihi sorularındaki görsellere ilişkin bakış açısı	Olumsuz bakış açısına sahip olanlar		
	Görsellerin uygun olmaması	2	11,11
	Görseller renklendirilmeli	6	33,33
	Görsellerin sayısı artırılmalı	3	16,66
	Soru görsel ilişkisinde zaman zaman sıkıntı olması	1	5,55
	Görsellerin somut ve anlaşılır olmaması	1	5,55

Tablo 6’da sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularındaki görsellerle ilgili değerlendirmeleri yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %38,88’i sorulardaki görsellerin TEOG sorularıyla uyumlu olduğunu, %11,11’i tablo, grafik ve karikatürlerinde eklenmesi gerektiğini belirttikleri görülmektedir. Öğretmenlerin %11,11’i sorulardaki görsellerin uygun olmadığını, %33,33’ü görsellerin renklendirilmesi gerektiğini, %16,66’sı görsellerin sayısının artırılmasını, %5,55’i soru-görsel ilişkisinde zaman zaman sıkıntı olabildiğini, %5,55’inin ise görsellerin somut ve anlaşılır olmadığını belirttikleri görülmektedir.

Bu soruya verilen bazı cevaplar aşağıda verilmiştir:

“Sorulardaki görseller gayet güzel seçiliyor. Görselin soruyu destekleyici şekilde ve çok net olması öğrenciyi başka yorumlara yönlendirmemesi görsellerin ne kadar verimli olduğunu ortaya koyar. Çünkü öğrenciler yaş itibarıyla genellikle görsel zekâ ağırlıklı olmaktadır. Soyut düşünme becerisini tam kazanamadığı için görsellerin daha çok olması hem sınavın kalitesini artırır hem de öğrencinin performansını yükseltir.” (EÖ4)

“Sorulardaki görseller uygun bence. Görseller renksiz ve karmaşık olduğunda öğrenciler bazen çelişkiye düşüp algılamakta zorlanabiliyor. Görseller renklendirilirse daha iyi olur öğrencilerin ilgisini çeker. Sorulara karikatürler, tablolar farklı şekiller de eklenerek öğrencilerin çok boyutlu çıkarım yapmaları sağlanabilir. Ezber sorusu sormaktan iyidir.” (BÖ3)

“Sınavda görsel öğelere yer verilmesi öğrencilerin soruları daha kolay anlamasını sağlıyor. Son iki yılın soruları görsel olarak değerlendirildiğinde görsel unsurların azaldığını gözlemliyorum. Bu yönlü hareket edilmemesi gerektiğini düşünüyorum.” (EÖ5)

Öğretmenlerin TEOG T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularındaki görselleri genel olarak olumlu değerlendirdikleri, görsellerin sorunun anlaşılmasında katkı sağlayıcı bir unsur olduğunu düşündükleri söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin soru kitapçıklarının tamamının renklendirilmesinin öğrenciler açısından avantaj sağlayacağı konusunda da genel bir kanaate sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Öğretmenlerin TEOG Sınavları T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersiyle İlgili Soruların Öğrenci Seviyesine İle Uygunluğu ve Sınavın Süresine İlişkin Değerlendirmeleri

Tema	Alt Tema	f	%
TEOG sınav sorularının öğrenci seviyesine uygunluğu ve sınav süresi	Öğrenci seviyesine uygundur		
	Soruların zorluk derecesinin dengeli olması	6	33,33
	Herkesin yapabileceği soruların olması	5	27,77
	Öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşünmüyorum		
	Seviyeye tam olarak uymaması	3	16,66
	Öğrenci seviyesinin üstünde soru sayısının fazla olması	2	11,11
	Soruların ayırt ediciliğinin olmaması	3	16,66
	Sınav süresi uygun		
	Sınav süresi gayet uygun	17	94,44
	Sınav süresi uygun değil		
Sınav süresi gereğinden fazla	1	5,55	

Tablo 7’de sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularının öğrenci seviyesine uygunluğu ve sınavların süresi ile ilgili değerlendirmeleri yer almaktadır. Öğretmenlerin %33,33’ü soruların zorluk derecesinin dengeli olduğunu, %27,77’si herkesin yapabileceği soruların olduğunu, öğretmenlerin %16,66’sı soruların tam olarak öğrenci seviyesine uymadığını, %11,11’i öğrenci seviyesinin üzerinde soruların olduğunu, %16,66’sı soruların ayırtedici özellikte olmadığını belirttikleri görülmektedir. Öğretmenlerin %94,44’ü sınav süresinin uygun olduğunu %5,55’inin ise sınav süresinin gereğinden fazla olduğunu belirttikleri görülmektedir.

Bu soruya verilen bazı cevaplar aşağıda verilmiştir:

“Soruların zorluk dereceleri bence dengeli bir şekilde dağıtılmış, bu sınav bir yazılı gibi tasarlandığı için herkesin yapabileceği sorularda var, iyi çalışan öğrencilerin yapabileceği ayırt ediciliği yüksek sorularda var bu yönüyle iyi. Sınav süresi ideal 20 soru için verilen 40 dakika mantıklı fazla bile sayılabilir. Ancak iki ders için verilen aranın uzun olduğunu düşünüyorum. Öğrenciler dinlenme aralarında girdikleri sınavı kendi aralarında tartışınca diğer sınava stres altında girip doğru yapacağı soruyu da yanlış yapıyor. Bu aralar kısaltılabilir.” (BÖ4)

“Son iki yıldır yapılan bu sınavlardaki soruların öğrenci seviyesi göz önüne alınarak hazırlandığını görüyoruz. Yerleştirme puanının hesaplanmasında okulda öğrencilerin yazılılardan aldığı notlar ve ders içi etkinliklerden aldıkları puanların değeri artırılmalıdır. Ayırt edici birkaç sorunun olması öğrenciler arasındaki sınav sıralamasında hakkaniyeti sağlayacaktır. Sınav süresi bence gayet yeterli öğrenciler soruları yetiştirmekte zorlanmıyor. Boş bırakılan sorulara dönüş yapma imkânının olması ve tekrar yapma imkânı öğrenciler için çok büyük bir avantaj.”(EÖ2)

“Öğrenci seviyesine çok uygun olduğunu düşünmüyorum. Soruların büyük bir bölümü çok basit ölçme değerlendirme kurallarına ve seçiciliğine uygun değil. Bazıları ise bilimsel düşünce gerektirecek kadar ağır. Sınav süresi ise yeterli. 20 soru için 30 dakika bile yeterli.” (EÖ7)

Öğretmenler TEOG İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularının genel olarak öğrenci seviyesi göz önüne alınarak hazırlandığını ifade etmektedirler. Ancak öğrencilerin genel kültür düzeyi ile ilgili sıkıntılardan kaynaklı bazen anlam kargaşasına düştükleri ya da anlamını bilmedikleri kelimelerden dolayı problem yaşadıkları öğretmenler tarafından dile getirilmiştir. TEOG sınav süresi ile ilgili öğretmenlerin çok büyük bölümünü hemfikir oldukları ve sınav süresini öğrencilerin yaş düzeyleri açısından ideal olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo 8. Öğretmenlerin TEOG Sınavları T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Sorularının Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki Etkinliklerle İlişkisi İlgili Değerlendirmeleri

Tema	Alt Tema	f	%
TEOG sınav sorularının öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinlikler ile ilişkisi	Öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinlikler ile ilişkili olduğunu düşünüyorum		
	TEOG sorularının öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerle ilişkili olması	8	44,44
	Etkinliklerin birçoğunun soru haline getirilmesi	4	22,22
	Öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinlikler ile ilişkili olduğunu düşünmüyorum		
	TEOG sorularının öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerle ilişkili olmaması	2	11,11
	Bu yönlü öğrenci çalışma kitabını incelemedim		
	Öğrenci çalışma kitabının kullanılmaması	3	16,66
	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin TEOG sorularıyla ilişkisi açısından incelenmemesi	2	11,11

Tablo 8’de TEOG sınavı T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularının öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerle ilişkisi ile ilgili sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri yer almaktadır. Öğretmenlerin %44,44’ü soruların etkinliklerle ilişkili olduğunu, %22,22’si öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin soru haline getirildiğini belirttikleri görülmektedir. Öğretmenlerin %11,11’i soruların öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerle ilişkili olmadığını, %16,66’sı ise öğrenci çalışma kitaplarını kullanmadıklarını, %11,11’i ise etkinlikleri TEOG T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularıyla ilişkisi açısından incelememediğini belirttikleri görülmektedir.

Bu soruya verilen bazı cevaplar aşağıda verilmiştir:

“Kesinlikle doğru tespit sorular çalışma kitaplarına çok yakın bu da şunu gösteriyor: İllaki dershaneye ve etüt merkezlerine gitmeye veya özel hocaya tutmaya gerek yok; çünkü etkinlikler öğretmen ve öğrenci ile beraber sınıfta olması gereken anda yapıldığında öğrenci açısından daha verimli olmaktadır. Etkinlikler sayesinde öğrencilerin sorulara bakış açısı değiştirmektedir. Bundan dolayı çalışma kitaplarına daha çok yer verilmeli ve etkinlikler zamanında çözülmeli.” (BÖ2)

“Etkinliklerin büyük oranda TEOG sorularıyla ilişkili olduğunu söyleyebilirim. Öğrenci çalışma kitabındaki etkinlikleri düzenli yapan öğrencilerin sınavdaki performanslarının daha iyi olduğu öğrencilerin aldığı notlardan anlaşılıyor. Öğretmenler gibi öğrencilerde çalışma kitabına daha fazla özen göstermelidir.” (EÖ8)

“Öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin TEOG sorularıyla çok fazla uyumlu olduğunu düşünmüyorum. Açıkçası benim için ön planda olan ders kitabı ve konuları yetiştirme sıkıntısı bu yönlü değerlendiremedim. Öğrenci çalışma kitabını çok fazla kullanmıyorum. Ödev olarak öğrencilere veriyorum. Zaman zaman kontrol ediyorum.” (EÖ11)

Öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin TEOG sınav sorularıyla uyumlu olduğu, ancak öğretmenlerin öğrenci çalışma kitaplarını aktif olarak kullanamadıkları ya da çok az kullandıkları yapılan görüşmelerde ortaya çıkmıştır. Burada da yine ders saatinin yetersizliği ve öğretim programının yoğunluğunun sebep olarak gösterildiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin öğrenci çalışma kitaplarını ikinci plana ittikleri de söylenebilir. Farkındalık yaratmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerinin veya akademik çevrelerin bu konu üzerinde düşünmesinin faydalı olabileceği söylenebilir.

Tablo 9. Öğretmenlerin TEOG Sınavları T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersiyle İlgili Soruları Anlaşılabilirlik Açısından Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

Tema	Alt Tema	f	%
TEOG T.C. İnkılap Tarihi sorularının anlaşılabilirliği	Soruların anlaşılabilir olduğunu düşünüyorum		
	TEOG sorularının anlaşılabilir düzeyde olması	11	61,11
	Soruların anlaşılabilir olduğunu düşünmüyorum		
	Uzun paragrafların olması	1	5,55
	Öğrencilerin anlamını bilmedikleri kelimeler karşısında yanlışa düşmeleri	2	11,11
	Üst düzey düşünme becerisi gerektiren sorularda anlama ve kavramada sorunlar çıkması	3	33,33

Tablo 9’da TEOG sınavları T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularını sosyal bilgiler öğretmenlerinin anlaşılabilirlik açısından değerlendirmelerine ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %61,11’i sınav sorularını anlaşılabilir bulduğunu, %5,55’i uzun paragrafların olduğunu, %11,11’i öğrencilerin anlamını bilmedikleri kelimelerin olduğunu, öğretmenlerin %33,33’ü ise bazı soruların öğrenci seviyesinin çok üstünde olduğunu belirttikleri görülmektedir.

Bu soruya verilen bazı cevaplar aşağıda verilmiştir:

“Soruların dili öğrencilerin zorlanmayacağı şekilde hazırlanıyor, sorularda çelişki yaratacak tek tük sorunlar olabiliyor bu da öğrencilerin seviyesi ile ilişkili. Öğrenciler günlük hayatta kullanmadıkları duymadıkları kelimelerle sınavda karşılaşınca soruyu anlamakta ve kavramakta zorlanıyorlar. Günümüz gençliğinin kitap okuma alışkanlığının olmamasının bunun en büyük sebebi olduğu ortaya çıkmaktadır.” (EÖ6)

“Sorular uygun düzeyde anlaşılabilir seviyededir. Çok farklı kaynaklardan çeşit çeşit soru çözen öğrencilerin sınavlarda daha iyi sonuçlar aldığını biliyorum. Seviyeyi çok fazla aşan herhangi bir soru yapısıyla karşılaşmadım. TEOG sınavlarının öğretmenlerin yaptığı yazılılardan daha kolay olduğunu söyleyebilirim.” (BÖ5)

TEOG sınavları T.C. İnkılap Tarihi dersi sınav sorularını öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun anlaşılır düzeyde bulduğu yapılan görüşmelerde ortaya çıkmıştır. Öğrenci

seviyesi düşünülerek soruların hazırlandığı görülmektedir. Araştırmaya katılan iki öğretmen soruların öğrenci seviyesi çok fazla gözetilmeden hazırlandığını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 10. Öğretmenlerin TEOG Sınav Sistemi Yerine Önerdikleri Sınav Sistemlerine İlişkin Değerlendirmeleri

Tema	Alt Tema	f	%
	Önerisi olanlar		
	TEOG sınavları 5.,6 ve 7. sınıf düzeylerinde de yapılmalı	7	38,88
Yeni sınav sistemi önerisi	Sene sonunda bilgi ve beceriyi ölçen sınavlar olmalı	2	11,11
	Bütün derslerden sınavlar yapılmalı	1	5,55
	Önerisi olmayanlar		
	TEOG sistemi uygun devam etmeli	9	50,00

Tablo 10’da sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG sınav sistemine alternatif sınav önerilerine ilişkin veriler yer almaktadır. Öğretmenlerin % 38,88’i 6., 7. sınıf düzeylerinde de bu tür sınavların yapılması gerektiğini, %11,11’i sene sonunda bilgi ve beceriyi ölçen sınavların yapılması gerektiğini, %5,55’i ise bütün derslerden sınavların yapılması gerektiğini belirttikleri görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %50’sinin TEOG sınav sisteminin devamı konusunda görüş beyan ettikleri görülmektedir.

Bu soruya verilen bazı cevaplar aşağıda verilmiştir:

“TEOG sınavının devamından yanayım küçük çaplı değişikliklerle sınav rayına oturabilir. Öğretmenlerin sınava yönelik düşünceleri konusunda bence toplantılar yapılmalı, öğretmenlerin fikirleri alınmalı hatta öğrencilerle bile çalışmalar yapılmalı eleştiriden gelişme doğar. Öğrencilerin yerleşme puanı hesaplanırken okulun etkisinin artırılması öğretmene verilen değeri artıracaktır. Bu nedenle sınavların değerlendirmedeki etkisi biraz daha azaltılmalı.” (EÖ12)

“Sınavın yapılmasını uygun bulmuyorum. Eşit eğitim imkânları sağlanmalı evvela. Dürüst davranmayı, eşitliği içselleştirmeliyiz ki sınavsız her öğrencinin gidebileceği bir alan oluşturulsun. Bence öğrencilerin yeteneğine göre okullar açılmalıdır.” (EÖ4)

“Daha kapsamlı eleyici özelliği olan öğrencilerin sadece bilgilerini değil becerilerini de ölçen sınavlar organize edilmeli her yerin kendi şartlarına göre dizayn edilmiş bir sınav olmalı, yerleştirme puanı hesaplamasında I. TEOG sınavı ile II. TEOG sınavının eşit olan puan değeri değiştirilmeli birinci sınavın değeri azaltılabilir.” (BÖ6)

Öğretmenlerin TEOG sınav sistemi yerine genelde sınavın işleyişi ile ilgili itirazları olduğu, bazı değişikliklerin yapılmasının sistemin devamlılığı konusunda daha sağlıklı sonuçlar doğuracağını düşündükleri anlaşılmaktadır. TEOG sınav sisteminin genel olarak öğretmenler arasında uygun bulunduğu söylenebilir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG sınav sistemi ve bu sınavdaki derslerden biri olan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularına ilişkin görüşlerinden elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler aşağıda verilmiştir.

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük bir bölümünün TEOG sınav sistemini uygun buldukları görülmüştür. Öğretmenlerin TEOG sınav sisteminin olumlu yönlerinden bahsederken bu sınav sistemini daha önceki sınavlarla (LGS, OKSYS ve SBS) karşılaştırarak değerlendirme yaptıkları görülmüştür. Bazı öğretmenler eski sınav sistemlerinin öğrenci psikolojini olumsuz etkileyen yönlerini ifade ederken birkaç öğretmen ise özellikle SBS sistemini daha iyi bulmuşlardır. TEOG sınav sisteminde sınav konularının sınırlandırılmış olması ve bu sınırlandırmanın Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmen ve öğrencilere her öğretim yılı başında duyurulmasının öğrencilerin stresini azalttığını ve öğretmenlerin öğretim faaliyetlerini daha kolay bir şekilde organize ettikleri anlaşılmıştır. Sınav sorularının ders kazanımlarıyla ve öğretim programıyla örtüşmesinin olumlu bir yön olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenler I. dönem yapılan TEOG sınavlarındaki performanslarını gören öğrencilerin II. dönem yapılan TEOG sınavlarına daha iyi hazırlanma gereksinimi duymalarının da onların motivasyonunu arttırdığını vurgulamışlardır. Araştırmanın bu sonucunu destekleyen bazı çalışmalar bulunmaktadır. Özkan ve Özdemir (2014), yaptıkları çalışmada öğretmenlerin uygulanan TEOG sınav sistemine yönelik olumlu ve olumsuz görüşlere sahip olduklarını, TEOG sistemine dair öğretmenlere yönelik herhangi bir bilgilendirme toplantısı yapılmadığını, sınav ile ilgili bilgilere çoğunlukla medya kaynakları ve okullara gelen resmi yazılar aracılığıyla bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin sınavlardaki soru sayılarını ve sınav sürelerini uygun buldukları, sınavlar arası dinlenme sürelerini ise uzun buldukları görülmüştür. Özellikle telafi sınavlarının gerekli olduğu, şans faktörüne karşı düzeltme formülü kullanılmamasının ve öğrencilerin kendi okullarında sınava girmelerinin motivasyonlarının artmasını sağladığı, TEOG sınav sisteminin dershaneyegitme ve kaynak kitap kullanımını çok fazla etkilemediği; yılsonu başarı puanlarının TEOG sürecinde etkili olmasının altı temel ders dışındaki diğer derslere olan ilginin artmasına sebep olduğu belirlenmiştir.

Karadeniz, Eker ve Ulusoy (2015), TEOG sınavı T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine ait soruları kazanım temelli olarak değerlendirdikleri çalışmalarında TEOG sınav sorularının kazanım ölçme amacının yanı sıra uluslararası sınavlarda olduğu gibi öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarını gündelik hayata ve okul hayatına aktarma potansiyelini ölçmeye yönelik de olması gerektiğini belirtmişlerdir. Çalışmanın sonucunda I. ve II. dönem yapılan TEOG sınav sorularının kazanımları kapsadığı, ancak ders saati ve konular açısından değişken bir yapıda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Üniteler arasındaki dengesiz soru dağılımının kazanımlar arasındaki homojen yapı dengesini bozduğu belirlenmiştir. Görmez ve Coşkun (2015), TEOG sınav sisteminin uygulanmasında kamuoyuna yansıyan herhangi bir büyük sorun olmadığını tespit etmiştir. Sınav sisteminin öğrenciler üzerinde oluşan baskıyı azaltma konusunda başarılı olduğu görülmüştür. Sınavların içeriğinin öğretim programı ile uyumlu olması, okul notlarının değerlendirmede etkin olmasının öğrencilerin okulu daha çok önemsemelerine yardımcı olduğu tespit edilmiştir. Ancak sınavların dönem ortasında olmasının sınav sonrasında öğrencilerin rehavete kapılmalarına ve okulu ciddiye almamalarına neden olabildiği tespit edilmiştir.

Öztürk ve Aksoy (2014), yaptıkları çalışmada 8. sınıf öğrencilerin çoğunluğunun TEOG sınav sistemini (%76.2) ve ortak sınavların uygulanmasını (%80) olumlu buldukları ortaya çıkmıştır. Olumlu görüşe sahip öğrencilerin ifadelerinden öğrencilerin yenilenen geçiş sistemine yönelik tek bir sınav yerine her iki yarıyılıda telafisi olan bir sınav sisteminin varlığı,

sınavın 2 günde yapılması ve sorumlu oldukları konular artmadan sınava tabi tutulmalarının onlar için önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ortak sınavların modüler şekilde uygulanması, sınavlar arasında ara verilmesi, sınavların çoktan seçmeli 20 sorudan oluşması ve yanlıştın doğruyu götürmemesi yönüyle olumlu karşıladıkları ortaya çıkmıştır. Atila ve Özeken (2015), yaptıkları çalışmada öğrencilerin sınavlara kendi okullarında ve okul arkadaşları ile girmelerinin ve sınavların üst üste değil de iki gün yapılmasının TEOG sınav sisteminin olumlu yönlerinden biri olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada ise öğretmenlerin sınavlardaki ünite dağılımının dengesiz olması, sadece 6 dersten sınav yapılmasının diğer derslere olan ilgiyi ve önemi azalttığı şeklinde eleştirileri olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan bazı öğretmenler öğrencileri çok yönlü ölçecek sınavların olması gerektiğini, TEOG sınavlarının “mecburi” bir eleme nedeniyle zorunluluktan kaynaklandığını, ortak bir yayınevini ders kitabını kullanmak yerine farklı yayınevlerine ait kitapların ülkenin farklı şehirlerinde okutulmasının fırsat eşitliğini önlediğini belirttikleri dikkat çekmektedir. Öztürk ve Aksoy(2014), sınavlar arasında verilen sürenin uzunluğu soruların kritik yapılmasına olanak sağladığı için ve bir günde 3 sınav yapılması, kodlama yaparken kaydırma riski gibi unsurları olumsuz olarak değerlendirmişlerdir. Öğrencilerin geçiş sistemiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar incelendiğinde genel anlamda merkezi sınavların varlığının stres unsuru olarak görülmesi, ortak sınavlardan aldıkları puanların hem yılsonu başarı puanı hem de yerleştirme puanı olarak kullanılması, ortak sınav başarı puanının %70’inin etki olarak fazla olması ile 6. ve 7. sınıf notlarının yerleştirme puanlarına katılmasını sorun olarak gördükleri ortaya çıkmıştır.

Ortak sınavların uygulanmasına yönelik katılımcı görüşleri incelendiğinde genel anlamda sınavların yapıış zamanı, sonuçların geç açıklanması, sınavdan sonra iptal olan soruların varlığı, paragrafların uzun olması, kâğıt kalitesinin yetersizliği gibi konuların sorun olarak değerlendirildiği tespit edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin TEOG sınavlarının zamanlaması açısından temelde aynı sıkıntılardan bahsettikleri görülmektedir. Öğretmenler ağırlıklı olarak T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders saatinin (haftada iki saat olması) yetersiz olduğunu bu nedenle konuları yetiştirmekte zorlandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin haftalık olarak 3 saate çıkarılması gerektiğini belirttikleri görülmüştür. TEOG sınavlarının yapıldığı haftalarla ilgili öğretmenlerin değişik önerilerde bulunduğu özellikle I. TEOG sınavının erken yapıldığı II. TEOG sınavından sonra ise öğrencilerde yoğun olarak devamsızlık sorununun ortaya çıktığı, okullarda disiplinin bozulmaya başladığı ve öğrencilerin derslere ilişkin motivasyonlarını büyük ölçüde kaybettikleri öğretmenler tarafından dile getirilmiştir. Bu doğrultuda Milli Eğitim Bakanlığı’nın yeniden bir sınav takvimi oluşturmasının sağlıklı sonuçlar doğuracağı söylenebilir. TEOG sınavlarında T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili çıkan soruların dersin öğretim programı ile ilişkisi açısından araştırmaya katılan öğretmenler soruların ders programındaki kazanımlarla ilişkili olduklarını bu uyumun kendileri tarafından bilinmesinin onları rahatlattığı görülmüştür.

Öğretmenler okullardaki angarya iş ve işlemler nedeniyle konuları yetiştirmekte zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler ders kitaplarının TEOG sınav sorularını kapsama konusunda yetersiz olduğunu; bunun da öğrencileri yardımcı kaynaklara yönlendirdiğini ve öğrencilerin ders kitabını ikinci plana atmalarına sebebiyet verdiğini belirtmişlerdir. Kaşıkçı, Bolat ve Değirmenci (2015), 2013-2014 eğitim-öğretim yılında 8. sınıflara uygulanan II. dönem TEOG sınavı fen ve teknoloji dersi sınav sorularının öğretim programındaki kazanımları karşılama düzeylerini incelediği çalışmasında sınav sorularının genel anlamda öğretim programındaki kazanımlarla örtüştüğü, kazanımların üniteler, konular ve konulara ayrılan ders saatleri yönünden homojen bir dağılım göstermediği sonucuna

ulaşmıştır. Gökulu (2015), fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin yazılı sınav soruları ile TEOG sınavlarında sorulan fen ve teknoloji dersi sorularını “Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelediği çalışmada, yazılı sınavlarda sorulan soruların %71 oranında hatırlama ve bilme düzeyinde, %22,1 oranında uygulama düzeyinde, %6.9 oranında analiz, sentez, değerlendirme düzeyinde olduğu ortaya çıkmıştır. TEOG sınavlarında, kullanılan soruların yaklaşık %50 oranında hatırlama ve bilme düzeyinde, %22,5 oranında uygulama düzeyinde ve %30 oranında analiz, sentez ve değerlendirme düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. TEOG sınavında sorulan soruların yazılı sınavlarda sorulan sorulara nazaran daha çok üst düzey düşünme becerisi gerektiren sorular olduğu ortaya çıkmıştır. Dalak (2015), TEOG sınav soruları ile 8. sınıf öğretim programındaki ilgili kazanımları Yenilenmiş Bloom Taksonomisine (YBT) göre incelediği çalışmada I. dönem T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularının %25’inin kazanımlarla aynı bilgi boyutunda ve bilişsel basamakta olduğu ve sorularla ilgili kazanımların alt bilişsel basamaklara yığıldığı belirlenmiştir. II. dönem yapılan TEOG sınavı T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularının ilişkili olduğu kazanımların YBT’ye göre karşılaştırılması sonucunda ise soruların %85’inin ilgili kazanımlarla aynı bilgi boyutunda ve bilişsel basamakta yer aldığı ortaya çıkmıştır. Sorularla ilgili kazanımların alt bilişsel basamaklarda ve kavramsal bilgi boyutunda yığıldığı belirlenmiştir. Yılmaz (2014), yaptığı çalışmada 2014 yılı II. dönem TEOG sınavı Türkçe dersi sınavı sorularının tamamının ilgili ders programında yer alan kazanımlardan bir tanesiyle örtüştüğünü tespit etmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlasının sınav sorularının ders kazanımlarını ölçtüğünü düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Bu araştırmaya katılan öğretmenler TEOG T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularındaki görsellerle ilgili olarak; görsellerin renksiz olması yerine renklendirilmesinin öğrencilerin soruları anlamasını kolaylaştıracağını ifade ettikleri görülmüştür. Görsellerin sayısının geçmiş yıllardaki sınavlara göre gittikçe azalmasını olumsuz olarak değerlendirildiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin sınava hazırlanırken kullandıkları yardımcı kaynaklarda ve girdikleri deneme sınavlarında da ağırlıklı olarak görsellere dayalı soruların yer aldığı, öğrencilerin yaş seviyesi göz önüne alındığında soruların görsel unsurlarla desteklenmesinin öğrenciler açısından avantaj sağlayacağı belirtilmiştir. Bazı öğretmenler ise görsellerin görüntü kalitesi ile ilgili eleştiride bulunmuşlardır. TEOG sınavlarında yer alan diğer derslerin soruları da dâhil olmak üzere tüm kitapçıkların renkli bir şekilde basılmasının olumlu sonuçlar doğuracağı söylenebilir. Öğretmenlerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularını genel olarak öğrenci seviyesine uygun buldukları ancak TEOG sınav sistemindeki soruların çok fazla eleyici olmadığı, düzenli çalışan ve hedefi olan öğrencileri çalışmayan öğrencilerden ayırt edecek soruların az sayıda olması eleştiri olarak sunulduğu görülmüştür. Bu eleştiriye rağmen kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin soruları öğrenci seviyesinin üstünde değerlendirdikleri de göze çarpmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığının TEOG sınavlarını yazılı gibi düşünerek hazırladığı bir eleme sınavı olarak düşünmediğinin öğretmenler tarafından çok fazla anlaşıldığı söylenebilir. Sınav süresi ile ilgili araştırmaya katılan öğretmenlerin neredeyse tamamının olumlu görüş belirtmeleri öğretmenler arasında sınav süresi ile ortak bir yargının oluştuğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularını dersin öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerle büyük oranda ilişkili gördükleri ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra araştırmaya katılan öğretmenlerin bir kısmının öğrenci çalışma kitabını neredeyse hiç kullanmadıkları ya da çok az kullandıkları ortaya çıkmıştır. Buna sebep olarak öğretmenlerin dersin haftalık süresinin azlığı, öğretim programının yoğunluğu gibi sebepler ileri sürdükleri görülmüştür. Öğretmenlerin bir kısmı ise öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinlikleri düzenli olarak yapan öğrencilerin TEOG sınavlarındaki performanslarının iyi

olacağını ifade ettikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin TEOG sınavı T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sınav sorularının anlaşılabilirliği ile ilgili olarak sınavlarda kullanılan dilin öğrenci seviyesine uygun olduğunu ancak sorularda kullanılan bazı kavramların (sosyal politika, emperyalist, iktisat, dogma, ideolojik vb.) öğrencilerin genel kültür düzeyinin üzerinde olduğunu bu çeşit kavramların sınav sorularının çözümünde veya doğru sonuca ulaşmada öğrencilerin kafasını karıştırdığını ifade ettikleri görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlerin TEOG sistemi yerine önerecekleri bir sınav sisteminin olup olmadığına dair soruya verdikleri cevaplar TEOG sınav sisteminin öğretmenler arasında genel bir kabul gördüğünü ortaya koymuştur. Bazı öğretmenler ise sınavların yılsonunda yapılması gerektiği konusunda fikir beyan etmişler; sınavların bu şekilde yapılmasının öğretmenlerin sınav konularını yetiştirme noktasında zorlanmayacaklarını ve öğrencilerin okuldan kopmasının önüne geçilebileceği şeklinde öneri sundukları ortaya çıkmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

Öğretmenlerin öğretim programının yoğunluğu ile ilgili şikâyetlerinin önüne geçilmesi amacıyla T. C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi haftada 3 saate çıkarılabilir.

TEOG soruları hazırlanırken ünite dağılımı konusunda homojen dağılım yapılmasına dikkat edilebilir.

Sınavların yapıldığı tarihlerde değişikliğe gidilebilir. Özellikle II. TEOG sınavının yapıldığı nisan ayı yerine mayıs ayının sonunda sınav yapılabilir.

Ülke genelinde fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi adına aynı yayınevının kitabı tüm yurttan dağıtılabilir.

Sorulardaki görseller renklendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Atila, M.,E ve Özeke, Ö.,F.(2015). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı: Fen Bilimleri Öğretmenleri Ne Düşünüyor?, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2015, 34(1), 124-140.
- Aydoğan, A.(2008). Lise Giriş Sınavları (LGS-OKS) Coğrafya Sorularının Bilişsel Alan Basamaklarına Göre Değerlendirilmesi (2003 -2007), Gazi Üniversitesi Orta Öğretim Sosyal Alan Eğitimi Ana Bilim Dalı Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bağçeci, B., Döş, B., Sarıca, R.(2011). İlköğretim Öğrencilerinin Üst Bilişsel Farkındalık Düzeyleri İle Akademik Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt, 8, Sayı, 16, s. 551-566.
- Cohen, L., Manion, L & Morrison, K.(2007). Research Methods in Education (6th ed.) London: New York, Routledge.
- Çalışkan,H ve Yiğittir,S.(2008). Sosyal Bilgilerde Ölçme Değerlendirme, Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi (Ed: Bayram Tay, Adem Öcal), Ankara.
- Çepni, S.(2007). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş. Genişletilmiş 3. Baskı, Celepler Matbaacılık, Trabzon.
- Dalak,O.(2015). TEOG Sınav Soruları İle 8. Sınıf Öğretim Programlarındaki İlgili Kazanımların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- EARGED.(2010). Seviye Belirleme Sınavlarının Değerlendirilmesi. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.
- Gökulu, A.(2015). Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Yazılı Sınav Soruları İle Teog Sınavlarında Sorulan Fen ve Teknoloji Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi, Route Educational and Social Science Journal, Sayı, 2, 434-446.

- Görmez, M ve Coşkun, İ.(2015). 1. Yılında Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Reformunun Değerlendirilmesi, SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Yayınları, Sayı, 114.
- Gündüver, A.(2011). İlköğretim Öğrencilerinin SBS Başarılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- İpek, C.(2011). Velilerin Okul Tutumu ve Eğitime Katılım Düzeyleri İle Aileye Bağlı Bazı Faktörlerin İlköğretim Öğrencilerinin Seviye Belirleme Sınavları (SBS) Üzerindeki Etkisi. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 1(2), 69-79.
- Karadeniz, Eker ve Ulusoy.(2015). TEOG Sınavındaki T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersine Ait Soruların Kazanım Temelli Olarak Değerlendirilmesi, Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 6, Sayı, 18.
- Kaşıkçı, Y., Bolat, A., Değirmenci, S. ve Karamustafaoğlu, S.(2015). İkinci Dönem TEOG Sınavı Fen ve Teknoloji Sorularının Bazı Kriterlere Göre Değerlendirilmesi, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 4 (1), 225-232.
- M.E.B.(2007). Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Kılavuzu. Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EĞİTEK) Yayınları, Ankara.
- MEB.(2012). İlköğretimden Ortaöğretime Ortaöğretimden Yükseköğretime Geçiş Analizi. Ankara: MEB Gazi Mesleki Eğitim Merkezi Matbaası.
- MEB.(2015).[Sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2014_2015.pdf](http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2014_2015.pdf) adresinden 27.02.2016 tarihinde alınmıştır.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Ötken, Ş.(2012). İlköğretim 7. Sınıf SBS Başarısını Yordayan Değişkenlerin Belirlenmesi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özkan, M., Özdemir, E.,B.(2014). Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin ve Öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçişte Uygulanan Merkezi Ortak Sınavlara İlişkin Görüşleri, Tarih Okulu Dergisi, Yıl 7, Sayı XX, ss. 441-453.
- Şensoy, H.(2011). Ortaöğretime Geçiş Sürecine Çözüm Olarak Getirilen Seviye Belirleme Sınavı (SBS)'nın Araştırılması, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Tetik, B.(2013). İlköğretim 8. Sınıf SBS ve OKS Matematik Sorularının TIMSS 2007 Bilişsel Alanlarına Göre Analizi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Türnüklü, A.(2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme, Kuramda Uygulamaya Eğitim Yönetimi, 24, ss. 543-560.
- Öztürk, F ve Aksoy, H.(2014). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Modelinin 8. Sınıf Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Ordu İli Örneği), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33(2), 439-454.
- www.oges.meb.gov.tr/docs2014/ortak_snav_tum_sorular_ve_cevapları.pdf adresinden alınmıştır.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.(2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (2. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, G.(2014). SBS ve TEOG Sınavındaki Söz Varlığımızla İlgili Türkçe Sorularının 2005 Türkçe Öğretim Programı'ndaki Sözcük Varlığımızla İlgili Kazanımları Ölçme Yeterlilik Düzeyinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.